

F. P. A.

**SZERKESZTI-AZ-UNIO-Ű-TAGJAIBÓL-
ALAKULT-SZERKESZTŐBIZOTTSÁG
CUPRINSUL**

Zilele de lucru.

— : Incepe o nouă circulație de sânge.

Apelul francmasoneriei la Conferința de desarmare.

Fr.: J. Balassa : Washington.

Fr.: Ioan Hozan : Iniințarea Statelor Unite din America ca operă a
Francmasoneriei (cu extras în limbă maghiară).

Din versurile masonice fratelui Goethe : Mulțumita cântărețului, Tăcere.

Fr.: J. M. : Datoriile masoneriei din Ardeal.

Fr.: T. Gerstenbrein : Datele la istoria francmasoneriei. Masoneria din țară.
Stiri.

TARTALOM

Munkanaptár.

— : Uj nedvkeringés indul.

A szabadkőművesség felhívása a lefegyverkezési konferenciához.

Balassa József t.: Washington.

Joan Hozan t.: Iniințarea Statelor Unite din America, ca operă a Francmasoneriei (magyar nyelvű kivonata).

Goethe t. szks verseiből: Az énekes hálája.

Hallgatagság.

M. J. t.: Az erdélyi szabadkőművesség feladatai.

Gerstenbrein Tamás t.: Adatok a szksség törté-
netéhez.

Belföldi szabadkőművesség.

Hírek a nagyvilágból.

INHALT

Arbeitskalender.

— : Beginn eines neuen Blutkreislaufes.

Aufruf des Frmauertums an die Abrüstungs-
konferenz.

Br.: J. Balassa : Washington,

Br.: J. Hozan : Die Begründung der Vereinigten
Staten von Amerika, als Freimaurerwerk.

Aus den frmaurischen Gedichten des Br.: Goethe:
Des Sängers Dank. Verschwiegenheit.

Br. Th. Gerstenbrein : Zur Geschichte des Frma-
uertums.

Die Freimaurerei im Inlande.

Nachrichten aus aller Welt.

MUNKANAPTÁR

A Romániai Nemzeti Nagypáholy Jánosrendi Szövetségének védelme alatt dolgozó t. és t. páholyok munkarendje

Unio

Cluj—Kolozsvar keletén. Helyiség. Str. Baba Novac 3. — Munkanapjai: Minden hó első és harmadik szerdáján este 8 órákor. Páros szerdákön értekezlet — Profáncim: Zipszer Alajos str. Baba Novac 3.

Aurora

Braşov—Brassó keletén. Helyisége: Str. Principele Carol 9. — Munkanapjai: Minden második hétfő este 9 órákor. Közbeeső hétfőn értekezlet — Profáncim: Dr. Fischer Gyula orvos, str. Reg. Carol 69.

Traian

Braşov—Brassó keletén. Helyisége: str. Principele Carol 9. — Munkanapjai: Minden szerdán este 8 órákor. — Profáncim: dr. Ioan Hoza Str. Reg. Carol No. 56.

Zu den drei Säulen

Braşov—Brassó keletén. Helyisége: Strada Noua 27. — Munkanapjai: Minden kedden este 8 órákor. Profán címe: Ludovic Servacius, ny. subprefect, Braşov.

Concordia

Arad keletén. Helyisége: Bulv. Gen. Dragalina 30. — Munkanapjai: Minden pénteken este fél 9 órákor. — Profán címe: Dr. Szöllőssi Zsigmond ügyvéd, Arad, Str. Regina Maria 31.

Bethlen Gábor

Târgu-Mureş—Marosvásárhely keletén. Helyisége: Str. Ştefan cel Mare 83. — Munka-

napjai: Minden hó első és harmadik hétfőjén este 8 órákor. — Profáncim: Dr. Péterfi István orvos, Piaţa Reg. Ferdinand 32.

Bihar

Oradea—Nagyvárad keletén. Helyisége: Alea Romei 2 sz. 11. em. Munkanapjai: Minden hó első és harmadik hétfőjén este 7 órákor. Páros hétfőkön értekezlet. — Profáncim: Dr. Edelman Menyhért orvos, Rimanóczy-ucca 12.

Pax

Timişoara—Temesvár keletén. — Helyisége: Bulv. Reg. Ferdinand, Palatul Lloyd — Lloyd palota. — Munkanapjai: Minden hó második és negyedik hétfőjén este 8 órákor. Páratlan hétfőkön tisztii értekezlet. — Profán címe: Rosenthal Mór ügyvéd, Timişoara, Bulv. Reg. Maria No. 6. Magánygy.

Die Arbeit

Bucureşti—Bukarest keletén. Helyisége: A nagypáholy str. Câmpineanu 46 szám alatti helyiségben dolgozik. — Munkanapjai: Minden hétfőn este 9 órákor. A hó első hétfőjén értekezlet. — Profán címe: Ernst Heitz, Direktor der „Oţelul Böhler“, Bucureşti, I. B-dul Domniţei 1.

Kölcsey (Satu Mare—Szatmár),

Tisza (Sighetul-Máramarossziget) és

Hunyad (Deva—Déva) átszervezés alatt.

Szabadkőműves-irodalom

Lennhoff Eugen: Die Freimaurer. Ihre Geschichte, Organisation und ihr heutiges Wirken, 476 Seiten und 107 Bilder.

Brosch. Rm. 14.—, Ganzleinen Rm. 17.—

Gaston Martin: La Franc = Maçonnerie
Frs. 12.—

O. Caspari: Die Bedeutung des Freimaurertums V. Ungar B.

A. Daiber: Elf Jahre Freimaurer (Logen Geheimnisse) Rm. 1.—

Geischer: Die Freimaurerei, ihr Wesen und Wirken Rm. 1.—

Horneffer: Die Freimaurerei Rm. 1.20

Keller: Die Freimaurerei aus „Natur und Geisteswelt“ Rm. 2.—

Neumann: Die Freimaurerei Rm. 1.20

L. de Ponciu: Hinter den Kulissen

I. Das Freimaurertum der Revolution Rm. 3.50

II. Judentum und Weltumsturz Rm. 4.—

Schwarz—Bostonitsch: Die Freimaurerei
Ihr Ursprung, ihr Geheimnisse, ihr Wirken—
illust. Rm. 720.

Das Geheimniß des Freimaurers von einem

Bruder Meister Rm. 5.—
Leadbeater: Das Verborgene Leben in der
Freimaurerei Rm. 15.—

Heinichen: Die Grundgedanken der Freimaurerei im Lichte der Philosophie Rm. 5.60

Az itt felsorolt művek megrendelhetők a „Testvériség“ kiadóhivatala utján.

Kiadó

TESTVÉRISÉG

KÉZIRAT SZABADKÖMŰVESEK SZÁMÁRA

Uj nedvkeringés indul

Hosszu, nehéz tél után csak most takarodik el a hó a tavasz első, melegebb napsugaraira. Megpróbáltatásokkal és gondokkal terhes volt ez a tél talán az egész emberiség számára, melynek a minden országot magával sodró gazdasági válságban fuldokolva, még a munkától és keresettől megfosztott embertestvérek millióiról is gondoskodnia kellett.

Végre, csaknem hat hónapos hótakaróját lerázta magáról az ujjáéledő természet s a melegebb napsugarak uj életkedvet, uj önbizalmat öntenek a csüggedő, önmagával meghasonlott és a válságból kivezető utakat csak tapogatózva kereső világba. A természet ujjáéledésével párhuzamosan a megduzzadó emberi energiáknak is megújult lendülettel, megújult hittel s még szorosabb összefogásra, még nagyobb szeretetre törekedve kell uj s a télinél eredményesebb munkához látni. S ha minden emberi törekvés uj erőre kap és magaelőtt újra célokat látva uj munkába kezd, a szabadkőművességnek is részt kell kérnie ebből a munkából. Mindenütt az egész világon és így a mi munkaterületünkön is.

Aki kezét a romániai jánosrendi szkség üfőerén tartja, lehetetlen nem éreznie, hogy uj nedvkeringésre felkészülten duzzad ez az ér s jó reménységgel néz a cselekvésre feszülő akaratok munkába lendülése elé. Valamennyi testvérpáholyban talán éppen ugyanazon pillanatban kívánságok élednek, belterjesebb, harmonikusabb, egymással szorosabb érintkezést és sűrűbb találkozást óhajtó közös munka irányában. A tavalyi temesvári jánosnap i közös munka határozata egész télen át erjedt és erjesztett s a szövetségtanácsnak az alvó pp. telélesztésére vonatkozó felhívása, a közös munkaprogram kialakítására innen is, onnan is felterjesztett kívánságok mind komponensei voltak annak az eredőnek, melyet a tavasz bizonyára meghuz majd a további tennivalók egységes és közös irányvonala képpen.

Higyjünk abban, hogy a mi munkaterületünkön, melyen évek óta szünetelt a szks munka s voltaképen csak a M. L. N. R.-val történt fuzió óta éledt fel a pp. tevékenysége, mihamar kialakulnak azok a közös célok, melyek együttes erőfajfeszítéseket követelnek egységes munkaterv alapján.

A szabadkőművesség felhívása a lefegyverkezési konferenciához

Közölte a Testvériség La Fontaine szenátor t. felhívását, melyet főhatóságunk utján küldött páholyainkhoz s amelyben mentől több aláírást kér arra a memorandumra, melyet a most ülésező lefegyverzési konferenciához kíván eljuttatni a világ szabadkőművessége nevében. A jánosrendi szabadkőművességhez most megérkezett az aláírandó memorandum teljes szövege is francia nyelven, melyet hű fordításban alábbiakban közlünk szó szerint:

A szabadkőművesség azokhoz az eszmékhez hiven, amelyek alapjai eszményeinek, melyeket megvalósítani törekszik: az összes emberek közötti testvériség győzelméhez — meg van győződve arról, hogy a háboru brutális és bűnös intézmény, amelyet egyébként a népszövetség gyűlése is ünnepélyesen megbélyegzett; az egész civilizáló főnkretevője és képtelen arra, hogy a népek közötti ellentéteket szabályozza. Eppen ellenkezőleg csak arra alkalmas, hogy új ellentéteket idézzon elő. Visszaemlékszik a legutóbbi háborúra, a legkegyetlenebbre, amely sok millió emberi életet fömentelen anyagi és szellemi javakat semmisített meg és az emberi haladást hosszú évekre veszélybe döntötte.

Tudatában annak a magas küldetésnek, hogy szüntelenül az emberek egyesülése és az emberiség üdvén kell fáradoznia, megszentelt feladót végez el akkor, amidőn a civilizált nemzetek államférfiaival, akik a leszerelés kérdésének megbeszélésére gyűltek, egyetlen és égető kívánságát közli, hogy *mindent kövessenek el az állig felfegyverezett hadseregek fenntartásából származó embertelen állapot megszüntetésére*, amely a bizalmatlanság magvát hinti el a népek között, felszivja a nagy és termékeny erőket amelyek az emberiség egyetemes virágzását tudnák bőségben és örömben biztosítani.

Ennek a nagy célnak elérése végezt nélkülözhetetlen a szárazföldi, tengeri és légi haderők teljes leszerelése, a fegyvergyártás és hadiszerek gyártásának betiltása. Csak ezek a rendszabályok tehetik hatályossá a Briand-Kellogg paktumot.

Ámbár az azonnali teljes leszerelés bizonyos nehézségekbe ütközik, mégis szükség van arra, hogy a fegyverkezés csökkentése a katonai állományt és a hadi anyagot kisebb mértékre szállítsa le, mint amilyen az a világháboru kitörésének pillanatában volt. Szükséges, hogy csökkentésük azontul évről-évre fokozódó mértékben történjen a népszövetség szigorú ellenőrzése alatt. Mindenesetre a magánvállalatok részéről történő fegyvergyártást és kereskedelmet kell betiltani és meg kell fontolni egy nemzetközi karhatalom létesítését, amely az általános közrendre lenne hivatva felügyelni és a népszövetség rendelkezése alá tartoznék.

Az emberiség jövője fölötti aggodalomtól eltelve a felelős államférfiak lelkiismeretére apellálunk, akik felelnek azokért a határozatokért, amelyektől a népek nyugalma és boldogsága függ. Az egész emberiség szeme Önökön függ. Ne széledjenek el addig, amíg legalább az első elhatározó és tényleges lépést nem tették meg a hatályos és reális leszerelés felé.

Az egész világ bizalma Önökben összpontosul és szorongva várja az eredményt. Óvják meg az emberiséget egy borzalmas csalódástól, amely csak az erőszak és kétségbeesés útjait hagyná nyitva.

Teljesítsék kötelességüket!

Washington

Február 22-én az Egyesült-Államok egész lakossága és velük együtt az egész művelt világ megünnepelte Washington György születésének kétszázéves fordulóját. Az amerikai szabadkőművesség különös fényvel és büszkeséggel ünnepli az amerikai gyarmatok felszabadítójának s a hatalmas köztársaság megalapítójának emlékét, mert Washington lelkes tagja volt a Szövetségnek és élete nagy művében az amerikai szabadkőművességnek szabadságszerető és az emberi egyenlőségre főrekvő, demokratikus szelleme valósult meg.

Washington 1732 február 22-én született Virginia államban apjának farmján. Az ifju György a farmercsaládok szokásos nevelésében részesült Fredericksburg faluban. Az angol szabadkőművesség ekkor már elterjedt az amerikai gyarmatokban, s 1750-ben a kis Fredericksburgban is alakult páholy. Itt vétetett fel Washington 20 éves korában, 1752 nov. 4-én; a következő év májusában a legény, és augusztusban a mesterfokba emelték. A következő években fontos katonai megbízást kapott az ifju Washington. Mint őrnagy vezette Virginia csapatait a véres francia-indián támadás ellen és hihetetlen fáradalmak és nehézségek között leverte az ellenséget. A háboru befejeztével visszatért a család birtokára, Mount Vernonba.

A következő évek a függetlenségi harc előkészítői voltak s midőn kitört a háboru a felkelő gyarmatok lakossága és Anglia között, a gyarmatok kongresszusa egyhangulag Washingtont választotta meg fővezérnek. A háboru hat év alatt Washington gyakran látogatta meg a páholyokat azokban a városokban, ahol hivatása közben megfordult, és megtörtént, hogy a fővezér a padsorokban, az egyszerű testvérek között foglalt helyet, midőn a főmesteri székben egy őrmester ült. Ez időben alakult Virginia nagypáholya és Washingtont akarták nagymesternek megválasztani, de ő a tisztséget nem fogadhatta el, mert hivatása egész idejét lefoglalta.

Népszerűsége a szabadkőművességben ekkor már annyira emelkedett, hogy Massachusetts nagypáholya egy róla elnevezett katonai páholyt alapított (1779), és ugyanakkor több helyről indítványozták, hogy ő legyen az Egyesült Államok szabadkőműveseinek nagymestere.

A függetlenségi harcban együtt küzdött Washingtonnak egy másik nagy szabadkőműves, Lafayette. Szk.: érzésüknek s a szövetséghez való ragaszkodásuknak bizonyítéka, hogy 1784-ben Lafayette egy diszes kötényt ajándékozott Washingtonnak, melyet felesége maga himezett. Ebből az időből való Washingtonnak egy levele, melyet a newyorki Nagypáholyák erekléként őriz, s ebben ezt írja:

„Ha főrekvésemet, hogy elhárítsam a bajt, mellyel a zsarnokság fenyegette hazánkat, siker koronázza, amint azt óhajtjuk, ezért a Világegyetem Nagy Építőmestere illeti a dicsőség, aki nem tűrte, hogy az igazság építménye alá legyen vetve e világ fejedelmeinek, vagy pedig az elnyomás veszélyének bármilyen földi hatalom kezében.“

A győzelmes függetlenségi harc befejeztével nagy feladat előtt állottak a felszabadult gyarmatok. A különféle nyelvű, származásu, gondolkozásu népek és országok laza tömegéből kellett egy országot alkotni. Washington kora legkiválóbb elméivel együtt dolgozva keresett egy olyan államformát, amely a szabadság, az emberi egyenlőség és testvériség eszméin nyugszik és erőssé, egységessé teszi az államok szövetségét. Ebben a munkában nagy segítségükre volt az a szellemi nevelés, amelyet a szk.: páholyokban nyertek: A függetlenségi nyilatkozat 54 aláírója

közül a legtöbb szk.: volt s az új alkotmány megalkotásában legnagyobb szerepe volt Washingtonnak és Franklinnak, mind a kettő buzgó híve volt a szövetségnek. S midőn megalakult az Egyesült Államok nagy köztársasága, az első elnök Washington lett (1789). Ekkor történt az az érdekes esemény, hogy midőn Livingston kancellár, egyúttal nagymester hozzá akart fogni az eskütétel szertartásához, észrevette, hogy nem gondoskodtak bibliáról. Mortont tábornok, a St. John □ fm.-e elsietett a páholy közeli helyiségébe és elhozta a □ asztalán fekvő bibliát. Washington a felnyitott bibliára tette kezét s így mondta el az eskü szövegét. Azután lehajolt, megcsókolta a bibliának az a helyét, amelyen a keze nyugodott és így szólt: „Isten engem úgy segítse!” A biblia ma is a páholy birtokában van s átlátszó selyem fedi azt a lapot, amelyen az első elnök keze és ajka nyugodott.

Elnöksége idején lett a róla elnevezett város az Egyesült Államok fővárosa s ekkor 1793-ban tették le a birodalom hatalmas székházának, a Capitoliumnak alapkövét. A nagyszerű ünnepséget Maryland nagypáholya rendezte és Washington szk.:i szertartás mellett tette le az alapkövet az épület délkeleti sarkára. A rája helyezett ezüstlap felirata így kezdődik: „A szabadkőművesség 5793. évében, az Egyesült Államok Elnöke, Maryland Nagypáholyával és számos egybegyűlt páhollyal együtt . . . stb.”

Midőn elnöki működésének második ciklusa 1797-ben letelt, nem fogadta el föbbé a választást, hanem visszavonult birtokára, Mount-Vernonba. Csakhogy ezt a nyugalmat nem sokáig élvezhette, mert alig két évvel később, 1799 dec. 14-én örök keletbe költözött. Mount Vernon ma az amerikai nép bucsujáró helye, s midőn négy évvel ezelőtt Kossuth newyorki szobrának leleplezése alkalmából a magyar zarándokok csapata Mount Vernon kertjében felkereste Washington sírját, az a néhány szabadkőműves, aki ott volt, kegyelettel gondolt arra, hogy a zöld lombok alatt a világ egyik legnagyobb szabadkőművese alussza örök álmát.

Balassa József.

Diszmunka a brassói Traian □-ban. Az újjáéledt brassói Traian □ derekasan igyekszik kivenni a részét a szks munkából. E hónap 12.-én sokáig emlékeztető diszmunkákat tartott a Mihai Sadoveanu t. h. nagymester, a skótritusu szövetség tanács elnökének fiszteletére. A munkán résztvett és közreműködött a Brassó keletén dolgozó pp. összesége: a Zu den drei Säulen, az Aurora, sőt az alvó Dreptatea tagjai is megjelentek. A Jánosrendi Szövetség képviselőjében L. Servatius h. nagymester jelent meg, míg Sadoveanu h. nagymester t.-t több bucaresti tv. kíséretében érkezett meg. A h. nagymesterek ércfedeztet alatt történt bevonulása után dr. Jonel Hozan, a Traian főmestere üdvözölte a vendégeket s főként Sadoveanu h. nagymestert. Sadoveanu t. megköszönte a meleg fogadtatást és megragadó szavakkal fejtegette az igazi szks hazafiságát. A diszmunka programjának első pontja Machold Ferenc t. (Aurora) pompás hegedűjátéka volt, akít Hajós Andor t. (Aurora) kísért zongorán. Majd Hozan t. főmester tartott nagyon értékes előadást Washington Györgyről, melyet bő kivonatban a Testvériség mai száma is közöl. Végül Schmodt L. t. (Zu den drei Säulen) éneke ragadta magával a tt.-ket. A körkérdés kapcsán Servatius h. nagymester t. mutatott rá arra, hogy a szkség a nyelvháttáron felül egyesíti a tt.-ket. A diszmunka vakolás követte, melyen számos beszéd hangzott el.

A M. L. N. szövetség tanácsai ülése. A Mare Lojă Națională din România szövetség tanácsa (Consiliul Federal) f. évi április hó 2.-án Bukarest keletén ülést tart. A tanácsosok részére szóló meghívókat most küldik széjjel.

Inființarea S. U. din America ca operă a Francmasoneriei

(Din privilegiul comemorării bicentenarului nașterii alui
George Washington.)

Leagănul masoneriei moderne — astfel după cum se concepe astăzi — a fost Anglia, căci acolo s-a inființat prima Mare lojă în anul 1717 și tot acolo s-a redactat la 1723 prima Constituție opera masonului James Anderson; Angliei îi urmează la 1725 Franța, iar mai târziu s-a inființat loji și în celelalte state.

Era firesc, ca ideile masonice să treacă și peste ocean în coloniile engleze din America de Nord. În anul 1730 Marele M. din Anglia, Ducele de Norfolk dă o patentă lui Daniel Coxe pentru provinciile New-York, New-Jersey și Penssylvania și cu toate că acesta nu a fost primul mason, a fost însă primul Mare Măestru provincial stând sub ocrotirea și oboediența Marelui Loji din Anglia. În anul 1730 la 9 Decembrie anunță Benjamin Franklin în „Gazette” inființarea de Loji în Penssylvania ca un mare eveniment, iar în anul 1734 Franklin e acela, care tipărește Constituția alui Anderson. În același an îl vedem pe Franklin Mare Măestru și un neobosit provăduitor al ideii unirii coloniilor, iar mai târziu s-a dovedit ca un iscusit diplomat.

Marele războiu colonial de 7 ani între Franța și Anglia s-a terminat la 1763 în folosul Angliei. În aceasta biruință Anglia și-a afirmat fără întrerupere tendința de ascensiune la cea mai înaltă treaptă a unei puteri coloniale. Parlamentul englez a impus coloniilor americane noi contribuții pentru achitarea datoriilor de stat sporite în urma războiului de 7 ani; coloniile americane sau opus însă la plățirea acelor contribuții pe motivul, că repreștanții lor lipsesc din Parlamentul din Londra. Atotputernicia Parlamentului englez a primit prin aceasta o mare lovitură, care n-a rămas fără repercursiuni asupra coloniilor și de aci a început un sistem de șicanare. Aceste șicane au avut drept rezultat boicotul contra Angliei, iar coloniștii cari stăteau de vorbă cu vre-un englez, au fost timbrați ca trădători.

În mijlocul unei astfel de fierberii a spiritelor și ideilor dominate de concepții atât de opuse, — pe de o parte politica de expansiune, subjurgare și firănie alui George al III-lea Regele Angliei, pe de altă parte setea după libertate și scuturarea jugului de apăsător al dependenței, — Lojile din Boston, Montserrat, Philadelphia, Charleston, Portsmouth, New-York și altele sau împărțit în două tabere: „Ancients” sau Lojile vechi și „Moderns” sau Lojile noi cari reprezentau cele două concepții. În lojile „Moderns” Venerabilii erau guvernatorii regali, iar frații în majoritate ofișeri și funcționari superiori, cari nu doreau ruptura cu Anglia, pe când în lojile „Ancients” majoritatea o formau frați independenți, ca negustori, liberi profesioniști, industriași etc. Foarte des se infimplă însă ca frații din diferite loji să se întâlnească la lucrări comune și în acel caz se căuta întotdeauna o nișelare acomodată a asperităților.

Aceasta era situația și viața din lojile americane, cari au fost făuritoarele Marelui congres din Philadelphia la 5 Septembrie 1774 și care cu drept cuvânt se poate numi congresul masoneriei americane. Cele 13 State, cu excepția Statului Georgia, au fost reprezentate la acel congres prin 56 delegați dintre cari 53 au fost masoni și între cari figura și George Washington ca delegat al Statului Virginia. Congresul a decis ruperea legăturilor comerciale cu Anglia, protestând categoric contra șinerei armatei engleze pe teritoriul american. Între timp în Statul

Massachusettses se făceau pregătiri de războiu prin acumulări de muniții.

La 10 Maiu 1775 a avut loc al doilea congres la Philadelphia sub președenția masonului John Hancock din Boston cu care ocazie s-a pus baza miliției regulate, încredințându-se în ziua de 14 Iunie 1775 conducerea armatei americane lui George Washington, acestui mare bărbat de stat și mare mason.

George Washington s-a născut la 22 Februarie 1732 în Westmoreland, în statul Virginia, și a fost fiul unui plantator. Tatăl său August a murit de timpuriu și astfel tânărul George fu crescut de mama sa, o femeie sărguincioasă, dar simplă. George Washington a studiat agronomia și a trăit finerețea sa pe o moșie moștenită de la fratele său în Mount-Vernon; a luat parte ca Lt. Col. în atacul contra Fort Doquesne, iar statul Virginia îi avansează la gradul de colonel. În curând însă părăsește armata, se căsătorește cu Martha Custis și retrăgându-se pe moșia sa de la Mount-Vernon, se ocupă mai departe cu agronomia. Din aceasta afitudine se poate deduce cu drept cuvânt, că Washington nu a avut afecțiune și atragere pentru cariera militară, ci prefera pe atunci mai mult o viață liniștită și ferită de emoții. În viața politică apare mai târziu ca delegat al Statului Virginia la congresul din 1774 la Philadelphia. Ca mason a fost inițiat în „Friederickebourg-Lodge” No. 4 în Virginia iar mai târziu devenind Venerabil la „Alexandria-Lodge” No 22 în Alexandria. Când în anul 1775 congresul îi încredință conducerea armatei americane în războiul de independență, Washington primi aceasta însărcinare cu mare nederumire și puțină încredere în forțele și aptitudinile sale și refuză ori ce leafă și renumerație.

Războiul porni cu o înverșunare din partea Angliei, care a trimis 50.000 soldați, Washington înregistrează prima înfrângere la 11 Septembrie 1777 lângă Brandwine, iar armata engleză ocupă Philadelphia. Nu peste mult timp însă coloniștii înving pe englezi la Saratoga 17 Octombrie 1777. Masonul Benjamin Franklin fu trimis în Franța, pentru ca prin intervenția fraților masoni de acolo să obțină ajutoare bănești și armate efective. Acesta s-a dovedit ca un diplomat destoinic și în primul rând i-a succes să câștige pentru ideia libertății pe tânărul mason Marchizul de Lafayette, care cu armata de voluntari francezi — cu toată împotrivirea și oprirea din partea guvernului său, — plecă în America pentru a se pune în serviciul cauzei drepte, a luptei pentru libertate și independență. Washington cu tot ajutorul Franței însă face experiențe triste cu soldații săi, cari erau lipsiți de hrană și îmbrăcăminte și astfel fu silit să se adreseze Marelui Măestru al Lojei din Germania Impăratului Friedrich cel Mare, care în anul 1779 trimite pe generalul și masonul Baron Steuben în America, pentru a reorganiza armatele nedisciplinate ale coloniștilor. Între timp Lafayette se reîntoarce în Franța, pentru a face o nouă propagandă în favorul independenței coloniilor americane și în 1780 îi succede să obține ajutorul generalului și masonului Rochambeau, care cu 7000 soldați se grăbi în ajutorul coloniștilor. Cu armata nou instruită și reformată de generalul Steuben, cu ajutorul soldaților francezi, Washington înfrânge pe generalul englez Cornwallis la 19 Oct. 1781. Meritul lui Washington a fost acela, de a fi împiedecat pe englezi să învingă, pentru că în urma grației ajutorului francez să-i silească să capituleze.

Prin pacea de la Varsaileș la 20 Ianuarie 1783 între Franța și Anglia, independența Statelor Unite fu ratificată din nou, și după părăsirea orașului New-York a ultimelor armate engleze la 25 Noembrie 1783, Washington părăsește din nou armata și reîntorcându-se pe moșia sa din Mount-Vernon, continuă din nou agronomia, fiind însă în acest timp deputat al congresului și contribuind în parte mare la redactarea Constituției țării sale.

În anul 1789 după punerea în aplicare a noii Constituții Washington fu ales ca cel dintâi președinte al Statelor Unite iar cu 4 ani mai târziu reales din nou, dar când fu reales și pentru a treia oară, — Washington de o modestie aleasă, care i-a caracterizat întreaga ființă, a refuzat să primească, motivând refuzul prin faptul, că nu vrea să creieze un precedent periculos pentru viitor, când vre-un ambițios ar putea încerca să rămână timp prea îndelungat la cârma țării. Scrisoarea de rămas bun adresată cățășenilor este un adevărat testament moral — politic, plină de sfaturi și îndrumări înțelepte pentru viitor. El indeameă pe cetățenii Statelor Unite, să ține cu sfințenie la numele de american și îi sfătuiește să nu uite nici odată că moralul unei națiuni nu poate fi susținut decât prin unire și spirit de frăție.

Nimeni nu caracterizează atât de potrivit pe acest mare bărbat, ca Sidney Hayden, care a scris biografia lui și care între altele spune: Cheia vieții publice și private alui Washington trebuie căutată în caracterul său de mason. Întreaga lui viață e călăuzită de principiul său: „Virtuțile, cari nobilitează pe om să învață, alimentează și cultivă în masonerie, acestea promovează viață casnică și sunt norme pentru cele mai înalte datorințe cetățenești.” Este cert și știut, că Washington a fost înconjurat de masoni, iar Lafayette zicea, că nici când nu incredință conducerea de comandamente independente, altora, decât numai fraților masoni. Dintre mulți masoni cari au luat parte activă la războiul de independență și făurirea Statelor Unite Americane, amintim pe lângă Washington, pe Benjamin Franklin, pe James Otis un tânăr și curajos avocat din Boston, Samuel Adams, Alexander Hamilton care a făcut anteproiectul Constituției și proiectul financiar, Patrick Henry, pe John Marshall cel mai mare judecător, James Medisohn, colaboratorul alui Hamilton; pe generali: Nathaniel Greene, Lee, Sullivan, Lord Stirling, Frații Putnam, Jacksohn, Cist, Henry Knox, Paul Revere mai târziu Mare marestru al Lojei din Massachusetts, germanul Baron Steuben, francezii Marchizul de Lafayette și Rochambeau. Lucrările în aceste loji nu încețau nici chiar sub durată campaniei, căci și atunci existau loji aparținătoare diferitelor comandamente, iar timpul de repaus era folosit pentru lucrări în lojile improvizate.

La sfârșitul anului 1799 a decedat Washington acest luptător pentru libertate, întemeietor de țara și îndrumător înțelept al generației sale și al celor urmatoare ca un adevărat „om liber și de bun renume”. Astfel vedem pe acest mare bărbat de stat până la sfârșitul vieții sale, ca pe un adevărat decor al masoneriei. Testamentul său conține adevărate și profunde principii masonice; prin acesta se testează aproape întreagă averea pentru înființare de școli și alte instituții, iar în sfârșit cuprinde acea dispoziție umană, de eliberare a sclavilor săi.

Personalitatea alui Washington înfățișează sinteza fericită a idealistului constructiv și dacă azi se aduc acuzațiuni grave, dar nejuste masoneriei (după cum în ultimul timp chiar și în Parlamentul țării noastre) de către spirite înguste și reduse precum: tendințe distructive antireligioase și antipatriotice, opunem acestor acuzațiuni întreaga ființă și viață alui Washington, precum și întreaga opera sa, ca drept dovadă că prin masonerie s-a putut da libertate și independență unui popor întreg, că prin masonerie s-a putut înființa un stat, azi mare, bogat și tare, și că nu masonerie este aceia care ar fi contra religiei și patriotismului.

Noi masonii de azi, după 200 ani dela nașterea și după 133 de ani dela trecerea în eternul Orient alui Washington, aducem o piosă recunoștință memoriei acelui bărbat, în care vedem un adevărat model de mason și care a realizat o lucrare atât de mare și înălțătoare a înaintașilor noștri, opera Francmasonilor: Statele Unite din America.

Dr. Ioan Hozan
□ Traian or. Brașov

Az Amerikai Egyesült Államok megalapítása, mint szks munka

Az előző oldalakon közöljük dr. Hozan Ioan tv. ily című román nyelvű tanulmányát, amelynek rövid vázlatát románul nem tudó olvasóink számára a következőkben magyar nyelven ismertetjük.

Az 1700-as évek elején Angliában, Franciaországban és Európa többi államaiban elterjedt szkes eszmék csakhamar átterjedtek az északamerikai angol gyarmatokra is. 1730-ban az angol nagypáholy engedélyezte New-York, New-Jersey és Pensylvania államokra egy páholy alakítását. Ennek nagymestere Franklin Benjámín volt. Az amerikai gyarmatokért Anglia és Franciaország között lefolyt hét éves háború Anglia győzelmével végződött és az amerikai telepesek szabadságának további korlátozását vonta maga után. Ezek az angolok elleni bojkottal feleltek. A legnagyobb feszültség között ült össze Philadelphiában 1774. szept. 5-én az első kongresszus, amelyre 13 állam 56 delegátust küldött ki, akik közül 53 szkes volt. Ez a kongresszus elhatározta a kereskedelmi kapcsolatok megszakítását Angliával és követelte az angol katonaság eltávolítását amerikai területről. A következő évben megtartott második kongresszus megvetette a rendes amerikai hadsereg alapját és annak vezetésével Washington Györgyöt, az ismert szks bizta meg.

Washington 1732-ben született. Földmívelést tanult és a hadseregben tisztirangot töltött be, de onnan visszavonult birtokára földmiveskedni. Itt találta őt az 1775 évi meghívás, amelynek csak vonakodva tett eleget, mert nem találta magát alkalmasnak a fővezérségre. Az amerikai szabadságharc tényleg változó szerencsével folyt, úgy hogy az amerikaiak Franklin Benjámint a másik nagy szkesvett Európába küldötték segítségért. Franklin tényleg megnyerte Lafayette márkit, aki ugyancsak szkes volt, hogy kimenjen Amerikába az igaz ügy szolgálatába állni. Később pedig Rochambeau tv. tábornok hét ezer francia önkéntessel ment az amerikaiak segítségére. Minthogy pedig az amerikai katonák szervezottsége nagyon hiányos volt, a német nagypáholy nagymesterétől, Nagy Frigyes császártól is segítséget kértek, aki Steuben tv. tábornokot küldötte ki Amerikába az ottani hadsereg megszervezésére. Washington Györgynek ezzel a francia és német segítséggel sikerült azután 1781 október 19-én Cornwallis angol tábornokot döntően megverni, kivívnia Amerika szabadságát és ezzel megvetnie a mai hatalmas és virágzó Egyesült Államok alapját.

Tény az, hogy az amerikai szabadságharcnak ugyyszólván minden számottevő tényezője szkes volt, akik munkájukat még a táborban is folytatták. Ez a történelmi tény is megcáfolja azokat a vádakát, amelyeket még ma is éppen nálunk hangoztatnak, hogy a szkeseknek destruktív és hazafiatlan irányzata volna.

.....

A Lessingpáholyok közgyűlése. A Lessing zu den drei Ringen nagypáholy kötelékébe tartozó pp. XIV. évi közgyűlést e hó 27.-én, husvét napján tartják meg Tátraszéplakon, a dr. Guhr-féle szanatoriumban. Szombaton, március 26.-án délután 3 órakor kezdődik a szövetségtanács ülése, vasárnap, 27.-én délután fél tízkor tartják meg az évi közgyűlést, melynek tárgysorozatán az évi jelentés, kincstáros jelentése, továbbá választások és a pp. indítványai szerepelnek. Tíz óra harmincperckor rövid diszmunka követi a közgyűlést, majd 1 órakor ünnepi vakolásra ülnek össze a résztvevők. A diszmunkan és vakoláson a Lessing pp.-hoz nem tartozó igazolt ff. is résztvehetnek.

Az énekes hálája

Az énekes, hogy este lett,
Pompás kastélyba tért be:
S többé hiányt nem szenvedett,
Helyét föllelte végre.
Ám ilyen várta ő se lett,
Hol a testvéri szeretett
Engem ölelt keblére.

Nem kérdik, honnan származom,
Fennről jöttünk mindnyájan;
Itt szabad dal zeng szabadon,
Mi sem béklyózza szárnyam.
Lelkünk megoldja itt a dal
S mi ott kinn szük, mint börtönfal
Megtágul itt, kitártan.

Bizonyságát, hogy adjam én
A hálámnak, mit érzek?
Zengjen hát tiszta költemény,
Mert méltókat dicsérek.
Föl, minden harsány hang fölé,
Mig egymást ünnepeljük
Magunkat — mindenek fölé —
Csöndesen fölemeljük.

Fordította: Sz. I.

Hallgatagság

Ha szívét szinig betöltő
Pillantást küld kedvese,
Boldog dalra gyújt a költő,
Ily boldogság részese!
Szép a dal, de teljesebb, de
Gazdagabb a némaság.
Halkan, halkan! Csendbe', csendbe!
Ez a legfőbb boldogság.

Harcos, kit sipnak s doboknak
Vad zaja felingerel
És ki ellent országoknak
Hegyén-völgyén végigver:
Dulásáért a dicsőség
Zaját szívesen veszi,
Ámde a jötettek hősét
Néma dicsfény övezi.

Mi szövetséges testvérek
Tudjuk, mit nem tudhat más:
Hires dalnál több a lélek,
Mit csönd burkol s hallgatás.
Más ne lásson mitse abból,
Mit mi csöndben alkotunk:
Hallgatásból, bizalomból
Így épül fel templomunk.

Fordította: Sz. J.

Az erdélyi szkség feladatai

M. J. tv. munkájának rövid kivonata

Az erdélyi szkségnek feladata két irányu. 1. a többségi tv.-ek és nép irányá-
ban, 2. saját népünk irányában.

Erdélyben két társadalom van alakulóban, egy többségi és egy kisebbségi.
Ezek egyike sem fejlődhet oly módon, hogy a másikat elnyomja, életmegnyilvánu-
lásait elfojtsa.

E célból közelednünk kell többségi tv.-einkhez, megismerve őket főrekvése-
ikkel, eszméikkel és hatva rájuk. Helye lehet az igazságos, higgadt kritikának és
meg kell ismertetnünk magunkat, hiszen mi sem kell, hogy magunkat szégyeljük
sem kulturánkért, sem életfelfogásunkért.

De nemcsak kritikusok, hanem orvosok is legyünk azoknak a bajoknak a
gyógyításában, amely bajok nemcsak a kisebbségeket, de a többségeket is érze-
kenyen bántják. E bajok leküzdésében kell, hogy szkségnek szerepe legyen és mi
kisebbségiek arra kell, hogy főrekedjünk, hogy román tv.-eink az állam vezetése-
ben hatékonyan részt vegyenek. Gondolatainkat, terveinket közölnünk kell többségi
tv.-einkkel, hatással kell rájuk lennünk, ami csak úgy lehetséges, ha nálunk a
testvérpártolás igazán megvan.

Másik feladatunk és az első feladat elvégzésének is egyik feltétele, hogy
népünk irányában is dolgozzunk. A mi kisebbségi társadalmunkat az egységes
öntudat hiánya, a mozaikszerűség jellemzik. A nevelésben nagy hibák vannak,
társadalmi elszigeteltségben élünk és büszkébbek vagyunk hibáinkra, mint erénye-
inkre. A tehetséget nem tiszteljük és nagy gyengeségünk a felekezeti tagoltság is.
Minden fontos pontról kell, hogy embereink legyenek a □-okban, hogy a kevés
kötényes szks. nyomán sok köténynélküli szks. legyen Erdélyben.

Az egyházaknak nagy szerepe van az új társadalmi átalakulásban és csak
úgy tudnak eredményes munkát kifejtteni, ha a társadalomalakító gondolatban egy-
ségesek. A lelkipásztorok itt kell, hogy találkozzanak a □-ban és akkor egyképen
hangzik az ige. Felekezeti vetélkedések miatt nem sikkadhat el terv, ha egyik és
másik táborban is tv.-ek állnak, akik eleven láncként dolgoznak. Ha ez az eleven
lanc nincs meg, nem is lehetnek céljai a szkségnek.

Feladatunk a néphez közeledni, kiválasztott embereinken át. Ahogy egykor
a francia nemzetre hatottak a tv.-ek, úgy kell nekünk is a mi népünkre hatnunk.
Hadd legyen a népben józan ítélet és tudja megválogatni vezetőit.

Habár célunk magasztos és közérdekű, egy jobb jövőt szolgáló cél, mégis
kítartó és elfogult támadásoknak vagyunk kitéve. A félvezetésnek eloszlátása
miatt, munkánk érdekében gondolkodnunk kell arról is, hogy a főmeg ne higgye
vakon és kritikátlanul az ellenünk felhozott, nevetséges, de terveinket hátráltató vádakat.

Dolgoznunk kell és elérjük, hogy munkánk gyümölcsét szemlélhetjük.

(Brassó)

Mf.

RÉGI DOLGOK

Adatok a szabadkőművesség történetéhez a háboru előtti Osztrák-Magyar monarchiában

Lapunk más helyén adunk hírt Gerstenbrein Tamás t. ör. kel.-be költözéséről. Emlékeztének kíván áldozni a Testvériség, midőn magyar fordításban már sajtó alatt levő könyvének, a „Királyi művészet”-nek egy részletét itt mutatóba közli. Azt is célozza ez a közlés, hogy a Szövetség köztelékébe háboru után felvett tiszteink, legalább ilyen vázlatosan tájékozást nyerjenek ama szaks kötelekek történetéről, melyekhez korábban a mi János-rendü pp.-aink is tartoztak. Aki aztán közülök bővebben érdeklődne a részletek iránt, az Gerstenbrein t. könyvében és az ott felsorolt forrásművekben részletesebb tájékozódást szerezhet az egész szakség történetéről.

Ausztriában sohasem voltak a viszonyok a szabadkőműves szövetségre nézve olyan kedvezőek, mint más országokban. Ferencz császárt ugyan 1737-ben még mint lotharingiai herceget Hágában szabadkőművesnek avatták, de az ő neje Mária-Terézia rosszakaratu befolyás és rágalmozások által vezetve, melyeket a jezsuitáknak (talán igaztalanul) tulajdonítanak, nem tűrt az ő birodalmában olyan társulást, amely a pápai átok alatt állt. Ezen átok következménye volt azután, hogy Mária-Terézia 1764-ben a szabadkőműves szövetséget az országból kitiltotta, sőt a bécsi „Zu den drei Kanonen” című páholyt katonai karhatalommal föloszlatta, a jelenvoltakat bebörtönöztette és csakis férjének és vejének Albert szász-tescheni hercegnek és magyarországi kormányzónak, aki szintén szabadkőműves volt, kérelmére bocsátotta őket szabadon.

II. József Császárnak türelmes uralkodása alatt Ausztriában is kifejlődött a páholy élet.

Rövid idő alatt Bécsben nyolc páholy létesült. Ezeken kívül voltak még páholyok: Freiburgban, Görzben, Klagenfurtban, Innsbruckban, Linzben, Passauban, Triestben, Prágában, Brünnben, Krakóban, Lembergben, Csernovitzban, Tarnowban, Milanóban és Cremonában.

Az osztrák arisztokráciából a következő tagokat találjuk a szabadkőművesek szövetségében: Lichtenstein, Auersperg, Turn-Taxis, Bellegarde, Clam-Gallas Kaunitz, Kollowrat, Schlick, Thun, Harrach, Belcsede, Schaffgotsch, Taafe, Waldstein, Wallis, Plathen, Laransky, Hohenfels, Nauendorf, Hardig, Gersdorf, Brandeis, Carnals, Callenberg, akik a szabadkőműves szövetség akkori mozgalmaiban igen élénk, aktív résztvettek. 1793-ban Baptisti Dietrichstein-Proskau gróf, az aranygyapjas-rend lovagja, valóságos belső titkos tanácsos és főudvarmester volt a bécs nagypáholy nagymestere.

A szellemi arisztokráciát Sonnenfels a szellemes államférfiu, azután Schikaneder színigazgató, Born zeneművész, Alxinger, a híres szerző, a híres zeneszerzők: Haydn és Mozart, valamint sok más egyházi és világi nagy férfiu képviselték. De már II. Ferencz császár bizalmatlansággal és ellenszenvvel viseltetett a szabadkőművesek iránt, mert azon a nézetten volt, hogy ők okozták a francia forradalmat. Emiatt kényszerülve érezték magukat a szabadkőművesek, hogy működésüket beszüntessék, hogy a kormány által kilátásba helyezett feloszlatásnak elejét vegyék.

Ennek folytán Ausztriában nem is ébredhetett új életre a szövetség. Minden kísérlet, amely a szabadkőművességet osztrák földön új életre akarta kelteni, az osztrák kormány kemény ellentállásán hajótörést szenvedett. Ezért a szabadkőművesség barátai egészen a monarchia összeomlásáig magyar földön alapítottak

páholyokat. Magyarországon bár a szabadkőművesség nem örvendett olyan népszerűségnek mint pl. Angliában, Németországban vagy Amerikában, a szabadkőművesség eszméi mégis csakhamar megtalálták az utat az intelligenciának minden szép és nemes iránt fogékony szívéhez. A magyar szabadkőművesek sorában a fő- és kisenemesek számos képviselőjét találjuk, valamint az egyházi, irodalmi és tudományos körök szerepvivői közül is igen sokat, így pl. szabadkőművesek voltak a következő grófok: *Radvánszky, Kubinyi, Festetic, Bánffy, Brunswick, Eszterházy, Forgách, Gyulay, Haller, Pálffy, Ráday, Szapáry, Teleki, Niczky, Draskovich, Barkóczy, Csáky, Batthiány, Andrássy, Rhédey, Török, Aspremont, Szluha, Waldstein, Kemény, Kun, Kornis, Illésházy, Erdődy és Pejachevich*, a következő bárók: *Podmaniczky, Prónay, Splényi, Mednyánszky, Knezevich, Eötvös, Inkey, Jósika, Bornemissa, Hallenbach és Schmerzing*; gróf *Pálffy* kancellár; gróf *Széchenyi Ferencz* a Magyar Nemzeti Múzeum megalapítója, *Fessler*, a híres történész, *Sárváry Pál* a debreceni iskolának egész Európában ismert híres tanára, a híres püspök és kiváló történész, *Bitai Esztiás*; a debreczeni királyi tábla elnöke: *Török József gróf*; *Vay József* szemletemvir, *Gróf Draskovich János* ezredes, *Orczy József* bán, *Urményi József* personalis; mindezek buzgó tagjai voltak a szabadkőműves szövetségnek.

A szabadkőművesség mozgalmaiban részt vettek a következő legelőkelőbb magyar családok tagjai is, mint: *Ragályi, Darvas, Királyi, Szatmáry, Szily, Bernáth, Pogány, Máriássy, Puky, Atzél, Ocsai, Balogh, Kende, Semsey, Kazinczy, Skerlecz, Pásztor, Majthényi, Berzeviczy, Beöthy, Madách, Szontagh, Gyürky, Szent-Iványi, Péchy, Andrássy, Beniczky, Draskóczy, Fáy, Szlávy, Laczkovich, Szemere, Lónyay, Szilassy, Ujházy, Bárczy, Rosty, Liptay, Pongrácz, Nemes, Muslay, Onódy, Csapody, Kandó, Horváth, Sárközy, Lázár, Hertelendy, Almássy, Márich, Pajor, Tihanyi, Balogh, Mocsáry, Máday, Kubinyi, Sréter, Radvánszky, Bohus, Justh, Okolicsányi, Platthy, Szerenczy, Szirmay, Kapy, Pottornvay, Torma, Komáromy, Vay, Ováry, Melczer, Szulkovszky, Görgey, Fehérváry, Kiss, Szelestey, Cserey, Kálnoky, Székely, Gyarmathy, Boér, Údvarnok, Somsich, Chernel, Abaffy, Jankovich, Vásárhelyi, Tuboly, Csépan, Csányi stb.*

Tehát a hadsereg és az irodalom diszei mind szabadkőműves tisztiségeket viseltek, az elnöktől kezdve a szövetség titkárságáig, vagy csak mint egyszerű tagjai a szövetségnek élénk részt vettek a szövetség munkáiban és elősegítették azt céljainak: a szép, jó és nemesnek elérésében.

Az egyház magas vezetői és a papság legkiválóbbjai a múlt században élénk részt vettek a szabadkőművesség munkáiban.

A szabadkőműves szövetség tagjai voltak: *Hell Ferencz* csákvári dékán, *Brigidó Mihály* báró szepesi püspök, később laibachi érsek, *Koppi Károly* a piarista-rend szerzetese, *Schaffrath Lipót* báró, a piarista-rend szerzetese, *Gabelhoffer Gyula* cooperátor, *Sárváry Ferenc* piarista-szerzetes, *Stroker Frigyes* glogováci lelkész, *Erdődy János* piarista szerzetes és tanár, *Hoffmann Ferenc* apát, *Dudasy Antal* minorita szerzetes, *Vuchetich Mátyás* pap és akadémiai tanár, *Szegedy János* kanonok, *Zielz Károly* jáki apát, *Vizi István* gyulafehérvári kanonok, *Rimer Lukács* brassói plébános, *Tomkó Mátyás* csikszentdomokosi plébános, *Molitor Nándor* tábori vikárius, *Eder József Károly* abbé, az erdélyi eiem i iskolák igazgatója, *Hsnre Ferenc* zalatnai lelkész, *Sorgen Ferenc* Jakab kanonok, *Kolozsváry István* zágrábi kanonok, *Delimanieh József* wirnyitrai plébános, *Szentmartoni Ágrim* a pálos-rend szerzetese, *Laky István* szalavári pap, *Kukecz Antal* szerzetes és akadémiai tanár, *Gallgut József* kanonok, későbbi

érsék, Wohlgemuth Fülöp érsek, ezeken kívül sok evangélikus lelkész, szuperintendens, valamint gör. kath. lelkészek stb.

Az osztrák szabadkőműves szövetségbe a következő kath. lelkészek szerepeltek:

Tour Miklós nikolsburgi prépost, Sardagna Jakab bécsi püspök, kardinális kamarása, Recz Antal János láibachi kanonok, Wolff Nepomuk János regensburgi kanonok, Holzmann János és Pischinger Ferenc udvari káplánok, Schwarzenberg András linci kanonok, Caskiani Antal gróf, kanonok, Müller János, Bernát a cistercita-rend papja, Schödel József benedek-rendi szerzetes, Hutten József Károly báró, káptalani kustos Bambergben, Wolff Alajos a premontrai rend szerzetese és tanár, Welsberg József gróf, passau kanonok, Fickert Alajos ágosta-rendi prior és plébános Szt.-Tamásnál Passauban, Komille Mátyás visegrádi kanonok, Melchior Fülöp prépost és községi tanácsos, Poola Miklós apát, Sternberg János Vilmos passau kanonok, Gadola Ferenc tanár, érseki konsistoriumi tanácsos, Greiner Kristóf érseki káptalani főnök. Auersperg János gróf gráci kanonok, Trautmansdorf Tádé gróf, olmützi káptalani főnök, Keller Ferenc udvari káplán, Kanzler Ferenc József érseki vikárius stb.

Ezeken kívül még evangélikus lelkészek is voltak a szks szövetség tagjai.

Magyarországon és a Szt.-István koronájához tartozó társországokban az ország szétdarabolása előtt a *symbolikus nagypáholy* dolgozott 84 leánypáhollyal és 11 páholy körrel, ezeken kívül az ő fennhatósága és védelme alatt dolgozott 15 páholy Bécsben és pedig az *Eintracht, Fortschritt, Freundschaft, Gleichheit Goethe, Hiram, Humanitas, Kosmos, Lessing, Zu den 3 Ringen, Pionier, Schiller, Sokrates, Treue, Zukunft* és a *Zur Wahrheit*. Ezenkívül idetartozott még *Fraternité*-páholy Csernovitzban, a horvát *Budnost*-páholy, a smyrnai *Zoroaster*-páholy, a zágrábi páholyok: *Ljubor blizujegy* és a *Maximilian Vrhorac* a linzi páholy körök: *Zu den 3 Weisen*, a pilseni *Harmonie*, a salzburgi *Mozart*-páholy.

IX. Pius pápa szabadkőműves volt. 1829 augusztus első napjaiban vették fel a szks szövetség tagjai közé Zeretti János sinicagliai lakost, a későbbi IX. Pius pápát. Erről a következő hiteles oklevél tanuskodik:

Nürnberg keletén a Deutsche Treue páholyának

Elhelyeztük levéltárunkba 13.715 szám alatt a következő okiratot, mely szabályszerűen igazoltatott és hitelesített, olasz nyelven fogalmaztatott és a nápolyi „Luce perpetua“ páholy pecsétjével ellátatott.

„A tisztelt Cadořna-páholyának, Palermo keletén. Mi alulírottak bizonyítjuk a V. E. N. É. M. nevében, hogy ma éjfélkor felvettük ebbe a páholyba a szabályok által előírt formalítások pontos betartásával Mastai Zeretti János sinicagliai (papai állambeli) lakost, aki miután a mi jelenléteünkben letette az esküt, biztosított bennünket arról, hogy semmiféle szövetkezettel nem tagja, csak a mi páholyunknak és ennek utána teljesítette a fokának megfelelő kötelességeket. Ennek következtében meghagyjuk a világegyetem összes páholyainak, hogy ismerjék őt el igaz szksnek, aki egy tökéletes és igazságos páholy kötelékébe fölvetett, minek hitelül aláírtuk ezt az okiratot. Palermo keletén, az 1829 profán év augusztusában. Ne varietur. Maslai Zeretti János. Duplesio Pál, a p. főmestere. Catano Viktor a nápolyi Np. nagymestere. Alírott bizonyítja, hogy mindaz, ami fennebb írva van, igaz és való és hogy az okirat tényleg meg van a bajorországi Np. levéltárában. Wittelsbach Vilmos bajor herceg nagymester“. Ehhez hozzátesszük, hogy a belépéskor IX. Pius pápa a Mucius Scaevola nevet kapta és fölvitte a 33 fokig. (Kelet 1889. évi 16. sz.)

BELFÖLDI SZABADKÖMÜVESSÉG

Argetoianu t. hatvan éves. A romániai szkség legfőbb védnöke, C. Argetoianu e hó 15-én töltötte be hatvanadik születésnapját. A nevezetes dátum alkalmából csak szűkebb családi köre ünnepelte Argetoianut, de lélekben együtt ünnepelte a családdal az ország egész szks társadalma.

Gerstenbrein Tamás. Az Unió soraiból egymásután dőlnek ki a legértékesebb régi láncszemek. Gerstenbrein Tamás t. közel négy évfizeden át tagja volt a testvéri láncnak s egyike azoknak a páholytagoknak, aki ugyszólván az utolsó lehelleltig résztvett a munkákon és különösen a karitatív tevékenység terén egyike volt a legönfeláldozóbb, legáldozatkészebb tt-nek. Családja Bajorországból vándorolt be, de ő már magyar nyelven szerezte meg kulturája alapjait s lett mint okleveles kőfaragómester számottevő tényezője Erdély ipari életének. A szks irodalomban is értékes munkásságot fejtett ki. Korábban német szks lapokat tudósított az erdélyi páholyok életéről, majd megírta és kiadta „Die königliche Kunst“ címen diszes kiállítású könyvét, amelyben a szksége történetéhez és a régi kőfaragó céhek életéből gyűjtött össze érdekes adatokat. E művének magyar kiadását éppen most rendezte sajtó alá és e munkájának közepette ütötte ki kezéből a kalapácsot a halál: 75 évet élt áldásos munkában. Március 7.-én költözött ör.-kel-be 9.-én kisérté utolsó útjára Kolozsvár régi polgárainak és páholybeli tt-einek megindult részvéte. Az Unió külön táblában fejezte részvétét az özvegy nővérnek és fiának, Gerstenbrein Artur t-nek. x

Az Unió elmúlt munkáéve. A Kolozsvár keletén dolgozó Unió f. hó 8.-án tartotta meg tisztújító munkáját. Ugyanazon a napon megtartott előző munkáján hallgatták meg a tt-ek a fitkári beszámolót és a kincstárosi jelentést az elmúlt naptári évről s adta meg a p. a felmentvényt a

lelépő tisztikarnak. A fitkári jelentésben M. V. t. elparentálta Ferenczy Gyula főm., Puskás Béla és Szele Endre ör. kel.-be költözött tt-eket, majd örömmel közölte, hogy J. J. t. főm.-nek sikerült megvalósítania előde régi tervét: szks. bátorsággal megindította a Testvériség folyóiratot, mely máris szép eredményekre tekinthet vissza. Egy év után már elégtelennek bizonyult a kezdetben kontemplált példányszám és annak emeléséről kellett gondoskodni. Legfontosabb eseményként emelte ki, hogy sikerült megnyerni közös munkákra a helyi skót tt. pp.-kat és ezek a közös munkák negyedévenként ismétlődnek. Az eddig megtartott közös munkákon elhangzott előadások, felszólalások, határozatok a legszebb reménységgel biztatnak. A megvitatott témák, az ifjuság és szabad egyetem kérdése mindhárom p.-ban a legnagyobb érdeklődéssel találkoztak s pozitív eredménnyel is kecsegtetnek. A legközelebbi közös munkára a kisebbségi kérdés megvitatását tüzték ki Coitoiu t. tanulmánya alapján. Az alvó pp. felélesztése terén lépések történtek a máramarosszigeti Tisza és szatmári Kölcsey legközelebbi megvilágosítása, valamint a tordai kör felélesztése iránt. Sok önértettel állíthatja az Unió — írja a jelentés — hogy évekkel ezelőtt megindította a munkanélküliek nyomorának enyhítésére irányuló akciót és ami ezen a téren Kolozsvár keletén történt, az oroszlánrészber. Ch. V. t. fáradságot nem ismerő agitációjának és munkájának érdeme, akit szervezőmunkájában a tt is hathatósan támogattak. Ugyancsak az említett t. kezdeményezésére egy ifjusági tanácsadó megszervezése is folyamatban van. A gyermeknyaraltásnak, melyhez az első indításokat az Unió adta, sikerült vagyontérfő ingatlant szereznie a tt hathatós támogatásával. F. Gy. t. a kisebbségi társadalom és orvosi kar segítségével ingyenes orvosi rendelőt szervezett, melynek áldásos tevékenysége a rászoruló rétegekben máris értékes cred-

ményeket mutathat fel. Két ízben vett részt a p nagyobb küldöttségekkel más keleten dolgozó t pp munkáján. A tavaszon tiz t-t a marosvásárhelyi Bethlen Gábor p. látta vendégül s ezen az emlékezetes munkán J. A. t, mint vendég-előadó foglalkozott mély nyomokat hagyva az ifjúság kérdésével. Júnusban 5 t-ünk vett részt Temesváron a Pax és Concordia közös jánosnap munkáján, melynek határozataitól mindnyájan elevenebb vérkeringés megindulását reméljük a jánosrendi pp-ban. Felemlíti még a jelentés, hogy a testvéri lánc a mult évben három érdemes t-t, dr. Páter Bélát, Mezey Sándort és Vásárhelyi Boldizsárt örökös tb. főmesterekké választotta, visszafogadta az időközben elaltatott Dacia Felix p.-ból visszatérő tt-eket és befogadott a brassói Aurorából egy t-t. Felvételi munkával két új szem kapcsolódott a t-i láncba, míg egy t aggkorára való tekintettel kérte és kapta meg elbocsátását. Az év folyamán 35 ízben gyűltek össze munkára a tt. Tartottak 28 I. foku, 4 II. foku és 3 III. foku munkát. Az I. foku munkából 1 gyászmunka, 2 közös munka, 2 díszmunka és 1 felvételi munka volt.

Az Aurora január havi munkái. Január 4. Oktató munka a „Landmark“-okról. Titkári beszámoló a p. mult

évi munkásságáról: 2 fedezés mellett 2 felvétel, taglétszám 49. I. f. munka volt 23, II.f.-u 2 és 3 f. u 1, ezenkívül 12 értekezlet. Tartottunk 1 tisztújító, 1 emlékmunkát □-unk beikt. 40. évfordulóján, 1 Jánosnap, 1 Kazinczy emlékmunka, 1 békemunka. — Érdekesebb munkák az elmúlt év folyamán: Szks. munkaterv. A szkség története 1930-ban. A világbéke akadályai. A francia szkség szerepe a nagy forradalom előkészítésében. Lessing szks. működése. Párisi beszámoló. A „Régi kötelességek“ 1. pontja. Liszt Ferenc az ember. Szks. alkotások. Munkánk célja. A skót ritusu szkség. A szkség története. A Rotary Klub. A lápisz története. Kincstáros beszámolója.

Január 11. I. f. munka: A szellemi munka segédeszközei és hatásuk a munkanélküliségre. E munkában az előadó az irodai gépek beállításával eszközölt tulzott racionalizálás következményeit tárja fel és gyakorlati javaslatokat tesz a gépek által okozott munkanélküliség enyhítésére. Utána egy tv. Zola egy fárcáját olvassa fel a munkanélküliek nyomoráról.

Jan. 25. I. f. munka. Keresők felvétele. Résztvesznek a Trajan p. főmestere 3 tv.-rel és a Dreptatea (Nagy Oriens) főmestere.

HIREK A NAGYVILÁGBÓL

Magyarország.

Élet a baráti körökben. Február hó 9-én a Galilei-ről elnevezett baráti kör ugynevezett oktató összejövetelét Z. Zs. nyitotta meg. A természetnek bölcs gondoskodása nyilatkozik meg abban, mondotta, hogy az életben az apákat a fiak váltják föl, a szülőket gyermekeik követik. Az ifjabb nemzedék az öregek mellett velök halad az élet utjain, a magán és a társas életben. S mennyi boldogság van abban, ha tapasztalhatjuk, hogy fiak és lányok azon az uton haladnak, melyet a szülők előttük már megtettek, kísérve a

jók és igazak tiszteletéről és becsüléséről. Ezután M. K., a baráti körnek 54 év óta tagja tartott tanulságos, oktató előadást. Különösen is hangsúlyozta, hogy a kir. művészet a maga tagjaitól elvárja, hogy az összejöveteleken s az életben, hivatásuk betöltésében és a társadalomban ki-ki a legjobb tehetsége szerint dolgozzék, mindenkor követendő példát mutatva az eszményi emberi társadalom megteremtésére. Az oktatásban részesültek köszönetét. F. I. tolmácsolta. Nem valóság az a fongoztatott állítás, hogy a háboru az ideálokat elpusztította. Azok ma is élnek a jók és igazak szívében.

Hűségesen megőrizték azokat a kir. művészet munkásai s az ő nyomukba lépő ifjabb nemzedék, mely önműveléssel mind feljebb és feljebb igyekszik emelkedni s főrekszik a lelki élet kifinomítására, a szörnyű világháboru következményeinek eltakarítása és mindenekfelett a soha el nem muló szeretet gyakorlására. A vacsora folyamán B. M. szólott buzdítólag a kör tagjaihoz. Sz. J. édesapja emlékéit idézte. Tőle hallofta, mikor nála a szabadkőművesség iránt érdeklődött, legyél mindig igaz és tisztaéletű, becsületes ember s akkor Te is szabadkőművessé válhatsz. Az egyik látogató azt állította, hogy a szabadkőművesség az egyetlen szervezet, melyben megszakítás nélkül foly a munka, mert soha el nem fogy a tennivalója, aminek következtében a kir. művészetben ismeretlen fogalom a munkaszünet és a munkanélküliség. A szabadkőművesnek napkeltétől napnyugtáig példás életet kell folytatni s mint nemes jellemű embernek szünetlenül a szabadkőműves idealok megvalósításáért kell fáradoznia. — Február 17-én a *Deák Ferenc*-ről elnevezett baráti körben „Időszerű közgazdasági kérdések” címen Dr. M. E. tartott hosszabb előadást, melyet M. Gy. megnyitója vezetett be. Az előadó azzal kezdte, hogy ő, most a válságok idején, némi megnyugtató érzést óhajt a lelkekbe plántálni. A bizakodó, el nem gyengülő hitet kívánja erősíteni a válság elmulása iránt. Ismertette a közgazdasági élet ritmikus hullámozásának múltját azokban a periodusokban, amelyek mögött már másfélszáz év van. A gazdasági élet folyása kapcsolatos a kapitalista rendszerrel, továbbá a termeléssel és fogyasztással, illetőleg azok egyensúlyba hozásával. Az időnként fölhalmozódó energiák lendületet hoznak létre, olyanformán mint azt az inga kilengésénél szemlélhetjük. Két, az északamerikai Egyesült Államok gazdasági életéről készített grafikonon szemléltette a) az 1905-1929-ig terjedő gazdasági élet föllendülését és esését és b) 1790—1923, a válságok idejét és tartamát. A válságok oka

mindig valamely föltevés, azokat elkerülni nem lehet, de kibíráhatók erős lélekkel és szilárd jellemmel. A tájékoztató és megnyugtató előadást M. Gy. köszönte meg Madách intelmével: „Ember, küzdj és bizva bizzál!” — Február 18. a *Kazinczy* baráti kör tagjai új vezetőjük V. Zs. beköszöntője meghallgatására gyűltek egybe. Előbb azonban emlékeztek és ünnepeltek. Hálás becslés illette a volt vezetőt Dr. K. Z.-t s tisztelettel üdvözölték Dr. Sz. T.-t negyvenéves szabadkőművessége alkalmából. Ezután V. Zs. buzdító szavaira a kör jöreménnyel hangoztatta, hogy mind, akik a körhöz tartoznak, egymásban a megértés, az együvé tartozás s a kitartó, példás munkaszeretet lelkét fogják ápolni és erősíteni. Valamennyien oda-hatnak, hogy magukban és embertársaikban, pihenés nélkül építsék a jó, a szép és igaz tiszta világát. Az összejevetelen résztvevő Dr. B. J. h. nm. is, ki szintén ódaadó, gazdageredményű munkára buzdította a megjelenteket. — *Könyves Kálmán* baráti körnek tagjai február 20. ünnepi estén voltak együtt. Üdvözölték öt társukat 70. születési évfordulójok alkalmából, 3 testvérüket azért, hogy 26 éve, 4 társukat pedig, hogy 25 éve hű tagjai a baráti körnek. A köszöntések mindenikére meleg viszhang volt a felelet. A beszédek közül B. K., H. M., F. O. és B. M. prof. szavai gyakoroltak mély hatást. Az emlékezetes szép estét művészi színvonalu pompásan sikerült hangverseny vezette be. (Bpest.)

Embernevelés. Február hó 16. a *Sas* baráti kör előadásorozatának harmadik tétele: „Az eszmei művészet építőmunkája” volt. Az előadó Dr. L. D. szerint a mai idők munkára intenek, sürgetnek, mert az emberiség életében változások előtt állunk. A szűkség a gondolat erejével küzdhet, példájával járhat elől s indulhat munkába s gyakorolhat szuggesztív hatást is a fogékonyabb lelkekre. A mai helyzetben megállapítható, hogy a világháboru előtt a cél az egyén kifejtése, érvényrejuttatása volt, vagyis az übermensch állott előttünk, mint az ember maximuma;

a ma: a társadalom szolgálatát, az ember javának építését követeli tőlünk. A múlt és jelen között ellentét uralkodik, össze-
 tűzés előtt állunk, a szakszűzre vár a ki-
 egyenlítés és kibékítés munkája, ennek eszközei pedig a tanítás és nevelés mellyel a szkszűz maga is hozzányulhat az elmék-
 hez. A kérdés megoldásához neveljük és vezessük tanítóinkat. A témához ezuttal is B. M. szólt, megállapította, hogy a szks szövetségnek természetesen kell dolgoz-
 nia az embernevelés érdekében. Még pe-
 dig „nem a felnőtt emberek nehezen haj-
 lítható derekát kell a cél irányában egyen-
 getni, abból a nagy erdőből, melyet em-
 beriségnek nevezünk, elég ha itt is ott is felfedezünk a mi irányunkba hajló fákból
 egyet-egyét, nem is kell átültetni ezeket,
 sőt, ott kell hagyni termőhelyén, hogy át-
 hasonítsa környezetét, mert igen ritka eset,
 hogy az élet viharában megkérgesedett élő
 törzseket simára lehet csiszolni. Az em-
 bernevelés az öntudatlan gyermek lelkénél
 kezdődik. Bennük és általuk kell megsok-
 szoroznunk a jók számát s kevesbitenünk
 a gonoszindulatúak seregét... Ha van
 ideálizmus abban, hogy jót tenni láthatat-
 lanul, köszönetvadás nélkül egy élet leg-
 szebb cselekedete, a mi szövetségünk fel-
 adata az az embernevelés, az olyan em-
 bernevelés, amely a földön a jót szapo-
 rítja.“

Dr. Heller Jakab halála. Február hó
 29-én a baráti körökre, dr. Heller Jakab,
 Máramarosziget város nyug. fizsi főor-
 vosának, volt jogakadémiai előadó tanár-
 nak s legutóbb bpesti iskolai orvosnak
 élete 71. évében történt ö. kel.-be költöz-
 zésével, mélyes gyász borult. Sikerek-
 ben és eredményekben gazdag életpá-
 lyáján orvosi hivatását apostoli lelkesedéssel
 töltötte be s mint ember is a köz szolgálá-
 sában tündöklő példaként haladt ember-
 testvérei előtt. Folyton művelte magát,
 hogy mennél teljesebb mértékben építse
 e földön az erények országát. Kifinomult
 lelkületével, emelkedett gondolkodásával,
 magas kulturájával és átfogó tudásával
 vezető tagja volt nemcsak Máramaros-
 sziget társadalmának, hanem ezenkívül

nevét szélesebb körökben is ismertté és
 becsültté tette. Melegen érző szive ösztö-
 nösen is a szegénysorsuak és elhagyatot-
 tak felé vonta. Valósággal a szegények
 orvosa volt s hajlékát soha és senki eny-
 hülés és vigasz nélkül el nem hagyta.
 Élete utolsó éveit Budapesten töltötte,
 ahol szintén korát megcáfoló buzgósággal
 dolgozott az egészségügyi kultúráért és
 szórta pazar kézzel lelke kincseit ott, ahol
 csak emberbaráti és szociális feladatok
 megoldásaért fáradozhatott. Temetése márc
 2-án nagy részvét mellett ment végbe, az
 egyházi búcsuztatóban [Hevesi Simon
 főrabbi] fiszta és megragadóan hű képét
 adta az embernek s benne a jó férjnek s
 áldott édesapának, nagyapának, testvérnek
 és rokonnak. Mint szks. testvér 1908 óta
 a Tisza páholyának volt tagja. Budapesten
 több baráti kör látta szívesen, köztük a
 Könyves Kálmán, a Prometheus, meg az
 Apáthy István baráti kör, csodásan szép
 lelki értékeiért mindenikben fisztelet, nagy-
 rabecsülés és szeretet övezte körül. Ez
 csendült ki a ravatala mellett elhangzott
 baráti búcsuztatóból is. Találó jellemzés
 marad róla örökségül: „Mindenkít szere-
 tett, mindenki szerette!“

(Budapes)

Somogyi Lajos.

Sulyos kérdések. Az Eötvös baráti
 kör tagjai február hónapban tartott össze-
 jöveteleiken két fontos társadalmi kérdés-
 ről elmélkedhettek. Február 10. „A gyer-
 mekálás szabályozásának kérdése külföl-
 dön és nálunk“ címen tárgyalt tételhez
 az előadó dr. F. L. évek óta gyűjti az
 adatokat s tanulmányozza a kérdést a kül-
 földön és nálunk. Előadásában megvilá-
 gította a nemi ösztön erejét, a gyermek-
 szaporodás nagyságát, a háboru és a jár-
 ványok hatását a népesség szaporodására.
 Magyarországon a népesség 10%-kal
 szaporodott annak ellenére, hogy sok
 helyen az egyke uralkodik. Régi ideál a
 családokban a négy gyermek, ezekből 2
 a szülőket pótolja, 2 a nemzedéket viszi
 tovább. A szaporodásnál az a kérdés
 dönt: van-e miből eltartani és fölnevelni
 a gyermeket? A kérdés régebb idő óta
 időszerű, ma inkább, mint bármikor. Ezért

tapasztható, hogy a gyermekáldás ellen sokan küzdenek, a főrvény ellenére is. Németországban 600.000 abortust valla-
nak be. Budapesten 1920-ban 929.000 lélekszám mellett szülés volt 21.645, abor-
ius 1855; 1925-ben 961.000 lélekszám mellett szülés volt 17.766, abortus 1462;
1930-ban 1,004.700 lélekszám után szü-
lés volt 16.723, abortus 1408. Dacára az emelkedő létszámnak, a szülések száma csökken. Az abortusok csökkenésére vo-
natkozó adat figyelembe nem vehető, mert a be nem jelentettek száma azt sokszo-
rosan fölülmulja. Minthogy mi sem főr-
ténik a fiatal házások támogatására (adó-
elengedés, állások elnyerésének előnye, aggregényadó behozatala a fiatalok segí-
tésére stb.), kívánatosnak látszik a meg-
előző szretek és intézkedések szabadelvűbb kezelése, illetőleg alkalmazása. A kérdés sulyos, ezért egy orvosokból, jogászokból és szociologusokból álló bizottság volna hivatott annak megbeszélésére, javaslat készítésére; e tanácskozásokon a nyomor okozta nehézségek is figyelembe volnának veendőek. Dr. D. I. hozzászólása szerint az egészségügyi és erkölcsi szempontból fontos kérdés megoldása nem könnyű.

Megnyugtató, hogy az orvosok legnagyobb része távol tartja magát a tiltott beavatko-
zástól. A hatóságoktól beleegyező enged-
mények nem várhatók, s mintha szemét is hunynának, tudván, hogy ugysis meg-
találja mindenki a módját, hogyan és mi-
kép segítsen magán, ha akar. A haladó idő e sulyos kérdésben is majd megérleli a teendőket. — Február 24-én „Problémák az erkölcs körül“ címen P. Gy. dr. tar-
tott előadást. Hallgatóit végig vezette a régi és mai népek, a művelt emberiség s a kevésbbé kulturált nemzedék életén, jel-
legzetes példákban sorakoztatva egymás mellé mindenütt az erkölcsi érzés-világ ösztönösen, vagy külső hatás következté-
ben előállott eredményeit. Megvilágított fejtegetéseit ő is, mint az előbbi előadó, a születésekre vonatkozóan, a különböző népeknél fennálló viszonyok, emberies vagy kíméletlen szokások ismertetésével kezdette, hozzáfűzve az itt-ott kialakult er-

kölcsi felfogásokat, főrvényeket. Majd rátért az emberi élet, valamint az anyagiak ér-
tékelésével szemben kialakult erkölcsi főr-
vényekre. Az erkölcsi főrvényeket és kü-
lönböző végrehajtásokat szembe állítva, az ellentétek sokaságával találkozunk. Előadása második felében: Mi az ösztö-
nös az erkölcsben? kérdésre Darwin ta-
naival felelt. Három ösztön uralkodik s folytat belső és külső harcot az ember lényében, ezek; az önfentartási, e fajokérti küzdelem és a szociális érzés ösztöne. Akkor érvényesülnek, ha megteremtették eszközeiket. Az erkölcsi ideál elérésére főr-
eörszünk. Az elért eredmény legtöb-
ször viszonylagos. Abszolút erkölcs alig található. Végső eredményben az erkölcs ennek az állandó főr-
ekvérsnek a summája. amely mintegy házirendjét alkotja ben-
nünk annak az (erkölcsi) erőnek, mely képessé teszi az embert az ál-
erkölcs el-
leni küzdelemre s emellett egyszersmind rugója a társadalmi fejlődésnek. Az elő-
adásért mondott köszönetben B. Gy., az előadót, mint néhai Bálint Lajos méltó tanítványát becsülte.

(Budapesti)

S. J.

Csehszlovákia.

A Die Drei Ringe Goethe száma.

A nivós németnyelvű csehszlovákiai szks folyóirat márciusi számát csaknem teljes egészében a halhatatlan Goethe t. emlé-
kezetének szenteli. Cikkek, költemények, képek egész sorozata teszi nagyon magas színvonalúvá ezt az ünnepi számot, mely mindenképpen méltó emlékjelet állít a szabadkőműves Goethének.

Jugoszlávia

Dr. Székely Imre t. halála. A napi-
lapok olvasóinak bizonyára nem került el figyelmét az a tragikus merénylet, melynek halálos áldozata Székely Imre dr. a szabadkai Zsidókórház közbeccsüléssel övezett fiatal főorvosa lett. Székely Imre dr. a testvéri lánc kötelékébe tartózott mint a szabadkai Stvaranje p. tagja ki-
nek ör. kel.-be költözése fölötti gyászát páholya megható gyászjelentésben közölte a profán társadalommal is.

Kína

A *Stella Orientalis* néven Sanghai keletén provizorikusan megalakult páholy megkeresését intézett a bécsi Nagypáholyhoz azzal a kéréssel, hogy a páholyt vegye védelme alá. A *Stella Orientalis* német és osztrák szks-ek alapították, akik korábban egyik sanghaji amerikai p-nak voltak tagjai, ezentul azonban anyanyelvükön kívánnak dolgozni a bécsi Nagypáholy szellemében. Kínában nincsenek ferritorialis szabályok s több tüggellen angol, skót, irlandi és amerikai páholy fejt ki szks működést. (Bulletin).

Franciaország.

Az ifjuság munkája Párisban. Van a francia fővárosban a luftonoknak egy *Fidelitas* néven működő szervezete, melyet Gaston Wid t. a Fraternité p. t. főmestere alapított s amely magában egyesíti mindkét főhatóság szks-einek fiait és leányait. A szervezet célja a szks-ek gyermekei között barátságos viszonyt létesíteni s egyuttal közösen munkálkodni szellemi és erkölcsi fokéletesedésükön. Van egy Bulletinjök is, mely rendszeren beszámol tevékenységükrö. Ezek az ifjak olyan lelkesen dolgoznak, hogy az idősebbek részéről a legnagyobb megbecsülés kíséri munkájukat.

Németország

A G. L. L. v. Sachsen védelme alatt dolgozó „Zur goldenen Brücke“ p. Reichenbach kel.-én emlékünnepet rendezett a háboruban elesettekért, melyre számos profánt, köztük a főpolgármestert és a hivatal vezetőket is meghívta. Az ünnepély Junker t. által kidolgozott rituálé szerint folyt le. A „Reichenbacher Tagblatt“ profán tudósítója megjegyzi, hogy a szép ünnepély és a szks. rituálé minden jelenlevőre kitörölhetetlen mély hatást tett. (Mitlg. d. G. L. L. v. Sachsen.)

Belgium.

Brüsszelben „Balder“ név alatt új p. alakult. Ez az első flámand nyelven dolgozó p.

Svájc.

Baselben megalakult a harmadik p. „Osiris“ név alatt, melynek élén az Allg.

Frnr Liga ismert elnöke dr. Fritz Uhlma áll. A p. az ősi skót ritus szerint dolgozik és különösen az esoterikus szks-éget szándékszik gyakorolni.

Hollandia.

A holland Np. alapításának 175. évfordulója alkalmából a Np. Vilma királynőnek a „hollandiai szks-ég 105 éve“ című munka egy diszkötésű példányát egy művészi kivitelű hódoló felirat kíséretében nyújtotta át. (Broederketen).

Ifjusági szervezet 35 lufton látogatta meg a karácsonyi szünidőben Brüsszelt, ahol a pp. látták őket vendégül. — Ép így látogatták meg a rotterdami luftonok Antwerpent.

Anglia.

1931-ben az angol Np. 79 alapító oklevelet állított ki új pp. részére. Ezek közül 19 Londonban, 48 vidéken és a főbbi a-kolóniákban és külföldön létesült. A connaughti herceg Nm.-ége óta (1901) 2462 p. alakult. Az angol Np. védelme alatt ez idő szerint 4642 p. dolgozik.

Amerika.

Newyork. Charles J. Jonsohn Nm. február havát, melyben Washington születésének 200-ik évfordulója van „Constitution Month“ (alkotmány hónapnak) deklarálta és elrendelte, hogy minden p.-ban egy estén az alkotmányt fel kell olvasni, mert „a nyugtalanságnak, mely országunkban felszínre került, nagy részben alkotmányunk alapelveinek meg nem értése az oka“.

(3 Ringe).

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Kérdelem. A Testvérség f. évi első számából, több oldalról érkezett új megrendelések következtében egyetlen példánya sem maradt kiadóhivatalunknak, sőt néhány helybeli előfizetőnk már nem is tudtuk megrendelt példányukhoz hozzájuttatni. Amennyiben ebből a számból valamelyik kuletlen többlet mutatkozna, kérjük a fennmaradt számokat kiadóhivatalunk címére visszairányítani. Amennyiben ezek ára már elszámoltatott volna, a jelen szám elszámolásánál kérjük levonni a visszajuttatott számok árának megfelelő összegét.